

En Joan Rovira i Ciuró, amb DNI. 78150281F, actuant com a secretari general del **CONSORCI FORESTAL DE CATALUNYA**, entitat domiciliada a Santa Coloma de Farners, La Casa del Bosc, carrer Jacint Verdaguer 3 , amb CIF Q6750001G **EXPOSA:**

Que en nom de l'entitat que represento i **en el tràmit d'informació pública del Projecte de decret pel qual s'aproven els Estatuts de l'Agència de la Natura de Catalunya**, promogut per la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya, fa les següents **APORTACIONS I AL·LEGACIONS:**

PRIMERA.- CONSIDERACIONS SOBRE EL PROCÉS D'APROVACIÓ DE LA LLEI 7/2020, DEL 2 DE JULIOL, DE L'AGÈNCIA DE LA NATURA DE CATALUNYA (ANACAT)

En un context marcat per la pressió dels col·lectius conservacionistes, per l'endarreriment i les mancances evidents en el desenvolupament de les polítiques de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat i per la manca de participació ciutadana en el procés d'elaboració i tramitació de la proposició de Llei, el 2 de juliol de 2020 es va aprovar la Llei que crea l'Agència de la Natura de Catalunya, d'ara en endavant l'ANACAT. Com cita el preàmbul, la creació del nou Ens es justificava per l'abandonament pressupostari que tradicionalment ha acompanyat a les polítiques de medi natural i pels dèficits en la seva governança:

El fet que la política de patrimoni natural a Catalunya hagi estat històricament infrafinançada i hagi tingut una capacitat d'actuació insuficient, a diferència de la governança establerta en altres àmbits de les polítiques ambientals, com el de l'aigua o els residus, lligat a la insuficiència de les estructures administratives clàssiques, justifica plenament la necessitat de crear una agència de la natura de Catalunya.

Efectivament, la gestió dels espais naturals i del conjunt del medi natural a Catalunya presenta problemes estructurals greus que, al nostre parer, parteixen d'un mateix punt: la manca de model i de diàleg amb territori per consensuar-lo. Quelcom que ha portat històricament a un ampli ventall de conflictes i contradiccions que han generat reivindicacions reiterades per part d'un ampli ventall de col·lectius. Entre aquests i en primer terme per estar directament afectats, els sector agrari (agrícola, ramadera i forestal) i el món local.

Des d'un primer moment i com a primers responsables de la gestió de la major part dels terrenys inclosos en espais naturals protegits (més del 50% són superfície forestal), vam coincidir en la necessitat d'un instrument eficient, eficaç i en el que s'hi sentin implicats TOTS els actors: l'administració responsable en matèria de conservació, els ens locals, el sector primari i les entitats vinculades en el món de la conservació. Dissortadament, el fet que des de Govern s'optés per la proposició de Llei com a camí per tramitar el text, burlant així i de forma conscient el dret a la participació recollit entre altres en el Conveni d'Aarhus, va impedir el debat necessari sobre el contingut de la norma. En aquest punt, és significativa la opinió crítica de veus qualificades com la de M. Teresa Vadrí Fortuny que, en el seu article "*L'Agència de la Natura de Catalunya: un pas endavant?*"¹ diu:

"Cal actuar atenent a les necessitats específiques de la gestió i protecció del patrimoni natural però considerant alhora totes les implicacions en relació amb els diferents sectors i activitats implicades (forestals, agràries, ramaderes, cinegètiques, turístiques, etc.). Per això entenem que, amb caràcter previ a la determinació de l'instrument organitzatiu, hauria sigut preferible establir el marc legal que fixés els principis rectors, els objectius i els instruments necessaris per al desenvolupament adequat de les polítiques públiques en aquest àmbit."

Efectivament, la manca d'un debat previ sobre el model de gestió de territori, la manca de diàleg que va marcar tot el procés i la negativa a incorporar cap de les propostes que vam lliurar juntament amb la major part d'organitzacions agràries, van marcar un mal punt d'inici pel desenvolupament reglamentari de la nova Llei.

¹ M. Teresa Vadrí Fortuny. La Llei 7/2020, de 2 de juliol, de l'Agència de la Natura de Catalunya: un pas endavant? (I) Context normatiu i aspectes organitzatiu. Revista Catalana de dret públic, 10 de març de 2021.

SEGONA.- SOBRE L'ÀMBIT COMPETENCIAL I D'ACTUACIÓ, LES FUNCIONS DE LA DIRECCIÓ DE L'ANACAT I LA NECESSITAT DE MILLORA DE LA GOVERNANÇA DE L'AGÈNCIA

Elements que vam demanar esmenar en el procés d'aprovació de la Llei 7/2020 de l'Agència de la Natura i que considerem que el Decret que la desenvolupa no contribueix a esmenar són:

- **Cal clarificar l'àmbit competencial i d'actuació per evitar la inseguretat jurídica que suposa el solapament amb altres àmbits de l'administració** (el forestal especialment).

Tot i que en un principi s'explicava que només es tractava de millorar la gestió dels espais d'interès natural a partir de les competències de la DG de Polítiques ambientals i medi natural,

La proposició de llei circumscriu les competències de l'Agència bàsicament a les que actualment ostenta la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural. I això sense perjudici que en una segona fase pugui incorporar altres competències sectorials per garantir una gestió més integral de la natura. Estratègia del PN i la biodiversitat de Catalunya 2030. Pg. 140.

L'objecte de la Llei és força més ampli. Es superposen competències vinculades a les polítiques sectorials i s'amplia l'àmbit al conjunt de la infraestructura verda. Una xarxa que supera l'àmbit del conjunt d'espais naturals protegits i sobre la que no es concreten els principis, els criteris i els mecanismes per la seva delimitació i aprovació:

Art. 2.1. L'Agència de la Natura de Catalunya té per missió la protecció, la planificació, la gestió, la restauració, el millorament i l'estudi del medi natural de Catalunya, tant en l'àmbit continental com en el marí, amb la finalitat de conservar-ne el patrimoni natural, la biodiversitat i la geodiversitat, i de garantir els serveis ambientals i les externalitats positives dels ecosistemes, amb criteris d'integritat, sostenibilitat, persistència i eficiència.

Article 3 (funcions) d) Dissenyar, dirigir, planificar i gestionar el sistema d'espais naturals protegits, cadascun dels espais, terrestres i marins, que en formen part i el conjunt de la infraestructura verda que els connecta, i formular i tramitar les declaracions d'espais naturals protegits, incloses les figures pròpies de convenis, tractats o altres instruments internacionals. Pel que fa als espais marins i d'aigües continentals, aquesta funció s'exerceix en aquells que són competència de la Generalitat, d'acord amb la normativa vigent.

Per solventar els conflictes vinculats al solapament competencial, la proposta de decret repeteix en diferents ocasions que en cas de solapament, es treballarà conjuntament, de forma col·laborativa, de forma sinèrgica, ... amb la resta d'unitats de l'administració competents. Concretament, l'article 20.2 diu:

Punt 2. En l'exercici de les seves funcions, l'Agència s'ha de coordinar amb els diferents òrgans, organismes i entitats públiques amb competències sectorials en els espais naturals protegits i els espais que hagin estat delimitats com a infraestructura verda que els connecta, de manera que s'asseguri la coherència amb les polítiques sectorials i les mesures de conservació establerts en els instruments de gestió de l'espai.

Punt 5. En els terrenys forestals de titularitat privada situats a l'interior d'espais naturals de protecció especial, s'ha d'establir una comissió de coordinació entre l'Agència, la unitat directiva competent en matèria forestal i el Centre de la Propietat Forestal, amb la finalitat de vetllar per la comptabilització de la gestió forestal sostenible i els usos tradicionals del bosc amb la conservació de la biodiversitat.

Quelcom que queda en una declaració d'intencions, doncs el text no concreta ni els mecanismes, ni els instruments que han de permetre fer efectiva aquesta pretesa coordinació i col·laboració. Com tampoc concreta la participació dels representants de la propietat forestal privada - escollits democràticament per donar veu al conjunt de propietaris – silvicultors al Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal – a la mateixa.

Demanam en conseqüència modificar l'article 5 (objectius) com segueix:

“La consecució d'aquests objectius es farà de forma ~~col·laborativa~~ i sinèrgica consensuada amb les unitats responsables de les polítiques sectorials i en col·laboració amb el conjunt de les administracions públiques i amb la societat civil.

- **La Proposició desborda també de forma injustificada el model competencial actual de les polítiques de conservació.** Crida especialment l'atenció l'abast de les facultats del director de l'Agència, doncs concentra en una sola persona les facultats de direcció, autoritat ambiental i sanció. Considerem que la capacitat sancionadora hauria d'estar reservada al responsable del Departament al que estigui adscrita l'ANACAT. Actualment el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.
- **La composició del Consell d'Administració de l'Agència deixa els representants del sector forestal, agrari i el món local com a simples espectadors**

El 64% de la superfície de Catalunya és forestal; d'aquesta superfície el 75% és de propietat privada. Per tant el 48% del territori català és forestal privat.

Els espais naturals protegits representen el 30% del territori català i tenint en compte els terrenys de protecció especial tal i com recull l'Estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya 2030 (ESNATURA)², aquest percentatge arriba a prop del 70%.

La planificació territorial actual cobreix tot Catalunya i integra el Sistema d'espais naturals protegits. Qualifica el 64% del territori com a sòl de protecció especial i estableix un primer marc per a la planificació de la infraestructura verda. Objectiu estratègic 3.1 d'ESNATURA (pg. 96).

2

https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/estrategia_patrimoni_biodiversitat/Estrategia_patnat_biodiversitat.pdf

L'Estratègia reconeix explícitament la necessitat de dotar de valor la seva participació de la propietat privada en el procés de governança i gestió del patrimoni natural:

“Per altra banda, a Catalunya hi ha un gran nombre d'organitzacions públiques i privades que tenen un paper clau en la governança i la gestió del patrimoni natural i, en conseqüència, és necessari que s'impliquin en el desplegament d'aquesta Estratègia: - Els propietaris de terres, pagesos, ramaders, silvicultors i pescadors, en la mesura que la seva activitat incideix directament en la conservació i l'ús sostenible de la natura, en la configuració del paisatge, en els components del patrimoni natural (espècies de fauna i flora, ecosistemes naturals i seminaturals, processos ecològics), en el grau de sostenibilitat de l'aprofitament de recursos naturals i en el proveïment de serveis ambientals; i que en molts casos reben directament la pressió de l'ús social creixent que es fa de la natura i l'entorn rural”. ESNATURA p. 28.

Malgrat això, la Llei de l'ANACAT menysté tant als titulars dels terrenys, com als ens locals i els relega a uns posició testimonial en l'òrgan de direcció. És per això que, per donar compliment als objectius de la futura Agència i com s'ha reivindicat en reiterades ocasions pel conjunt de sectors i Ens locals agrupats a País Rural, **demanem modificar el Consell de direcció de l'Agència tal i com segueix:**

“4. El Consell de Direcció de l'Agència de la Natura de Catalunya està compost per:

- a) El president, que és el conseller del departament competent en matèria de medi natural.*
- b) Dos vicepresidents, que són el secretari general del departament competent en matèria de medi ambient, i el secretari general del departament competent en matèria d'Agricultura, Ramaderia, Boscos i Pesca.*
- c) Els vocals següents:*
 - 1r. Dos representants del departament competent en matèria d'agricultura.*
 - 2n. Dos representants del departament competent en matèria forestal.*
 - 3r. Dos representants del departament competent en matèria de pesca.*

- 4t. *Dos representants del departament competent en matèria d'economia.*
- 5è. *Dos representants del departament competent en matèria de medi ambient.*
- 6è. *Dos representants del departament competent en extinció d'incendis.*
- 7è. *Dos representants del departament competent en matèria de governació.*
- 8è. *El Director de l'Agència Catalana de l'Aigua.*
- 9è. *El Director del Centre de la Propietat Forestal.*
- 10è. *Dos representants de les administracions locals de municipis rurals designades per meitats entre les dues organitzacions d'ens locals més representatives a Catalunya.*
- 11è. *Tres representants del sector agrari designats proporcionalment per les organitzacions agràries de Catalunya, segons representativitat a les cambres agràries.*
- 12è. *Cinc representants coincidents amb els vocals en representació dels propietaris forestals que componen el Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal.*
- 13è. *Tres representants dels ens locals propietaris forestals escollits per la principal organització municipalista d'entitats locals propietàries forestals de Catalunya.*
- 14è. *Un representant del sector industrial designat per les principals organitzacions empresarials de Catalunya.*
- 15è. *Dos representants de les entitats naturalistes i ecologistes de l'organització més representativa de Catalunya.*
- 16è. *Un representant de l'entitat científica vinculada i designada per l'Institut d'Estudis Catalans.*
- 17è. *Un representant dels centres de recerca en patrimoni natural i biodiversitat designat pel Consell Interuniversitari de Catalunya”.*

Alhora, **demanem ampliar també les facultats del Consell de direcció donant-li veu en la designació d'una figura clau com és la del director de l'ANACAT.** Per fer-ho, demanem modificar els articles 12 (funcionament del consell de direcció) i 13 (funcions de la direcció) com segueixen:

12.6 Els acords s'adopten per majoria simple de vots, excepte en l'aprovació del contracte programa i la designació del director, que requerirà una majoria qualificada de dues terceres parts dels assistents. En cas d'empat, decideix el vot de qualitat del president o presidenta.”

13.2 El Director o Directora de l'Agència és nomenat pel Govern a proposta de ~~la persona titular del Departament competent en matèria de medi ambient, patrimoni natural i biodiversitat, un cop escoltat el~~ Consell de Direcció.

TERCERA.- D'ADHESIÓ AL CONJUNT D'APORTACIONS REALITZADES PER PAÍS RURAL I NO RECOLLIDES EN AQUEST DOCUMENT

Finalment i d'acord a l'exposat, **SOL·LICITO A LA DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTQUES AMBIENTALS I MEDI NATURAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA:** Que tingui per presentades aquestes aportacions i alegacions al Projecte de Decret pel qual s'aproven els Estatuts de l'Agència de la Natura de Catalunya, que per llurs mèrits s'admeti, i en conseqüència:

1. **PARALITZI LA TRAMITACIÓ ADMINISTRATIVA DEL PROJECTE DE DECRET** pel qual s'aproven els Estatuts de l'Agència de la Natura de Catalunya.
2. **INSTI LA MODIFICACIÓ DE LA GOVERNANÇA** en la composició del Consell de Direcció que està prevista a l'article 4.4 de la Llei 7/2020, del 2 de juliol, de l'Agència de la Natura de Catalunya, en els termes que va plantejar el propi Centre de la Propietat Forestal de la Generalitat de Catalunya en motiu de la seva aprovació i que es detalla en aquest document (pàgines 6 i 7).
3. Sens perjudici de la seva paralització i de forma paral·lela, **ADEQÜI L'ARTICULAT DELS ESTATUTS A LES PROPOSTES CONTINGUDES EN AQUEST DOCUMENT** i, per

tant: adequï les seves competències respectant l'autonomia i competències locals; suprimeixi entre d'altres la competència sancionadora i de policia de la futura Agència de la Natura de Catalunya; modifiqui les futures competències del Director de l'Agència fent-les menys opaques i més transparents; modifiqui les competències del consell de direcció; acoti l'àmbit territorial d'actuació prèviament a les modificacions legals necessàries, concreti el règim de recursos dels que es nodrirà l'Agència, redueixi l'elevat nombre de nous organismes descentralitzats i de cooperació que es pretenen crear; i revisi els documents que integren el Projecte de Decret, especialment la Memòria d'avaluació de l'impacte de la mesura proposada.

Signat:

Secretari general del CONSORCI FORESTAL DE CATALUNYA

A LA DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTIQUES AMBIENTALS I MEDI NATURAL